

Tento modul je vzhledem k našim klientům, kteří mají diagnózu, velmi důležitý. Věřím, že informace z tohoto modulu pro tebe budou pro budoucí spolupráci s klientem užitečné!

Co bychom měli vědět o duševních nemocech?

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

● Mendelova
● univerzita
● v Brně
●

CO JE TO DUŠEVNÍ ONEMOCNĚNÍ?

- Jde o změny v psychice člověka, které se projevují v chování, prožívání a mohou způsobovat problémy v sociální interakci.
- Někteří lidé mají jen krátkodobou epizodu duševního onemocnění, jiným se střídají období, kdy jsou příznaky duševního onemocnění přítomny s obdobími bez příznaků.
- U některých lidí mohou být příznaky duševního onemocnění přítomny většinu jejich života.

CO JE TO DUŠEVNÍ ONEMOCNĚNÍ?

- Podle dostupných statistik se uvádí, že duševními obtížemi může být v průběhu života ovlivněno až 14 % světové populace. Přestože se čísla liší podle regionu a metodologie výzkumu, jedno zůstává jisté – nejde o vzácný jev.
- V praxi se používá řada označení: duševní onemocnění, psychická porucha, mentální porucha, duševní porucha.

Tyto pojmy se často zaměňují, což může vést k nejasnostem. V kontextu podpory ve vzdělávání je však důležité, že studenti s diagnostikovaným duševním onemocněním jsou zařazováni do kategorie F1 – psychické onemocnění, podle klasifikace používané při modifikaci studia.

Mnohé z poznatků můžete využít i při práci s jinými klienty, přestože diagnózu nemají, mohou se potýkat s rozličnými psychickými obtížemi.

JAK DUŠEVNÍ ONEMOCNĚNÍ VZNIKAJÍ?

Biologické faktory

- **Genetické vlivy – dědičná zátěž, výskyt v rodině**
- **Poškození mozku a nervového systému – úrazy, infekce, neurologická onemocnění**
- **Vlivy návykových látek – alkohol, drogy, léky → často označováno jako organické příčiny**

Psychosociální faktory

- **Raný vývoj – vztah s pečující osobou, citová vazba**
- **Výchova a prostředí – stresující nebo nestabilní rodinné zázemí**
- **Životní události – trauma, ztráta, šikana, chronický stres**

Duševní onemocnění často vzniká kombinací více faktorů. Projevy se mohou zhoršovat v zátěžových situacích.

Můžeš si to představit na tomto příkladu: narodí se dítě, které má genetickou předurčenost ke zvýšené úzkostnosti. Toto dítě pak více pláče, je více neklidné, v tom důsledku se k němu rodiče chovají jinak, jsou vyčerpaní, a jsou třeba méně vlídní. Dítě je pak jen podpořeno v tom, aby bylo úzkostné, když se k němu rodiče nechovají tak, jak by potřebovalo. V životě se díky této úzkosti často trápí, ale ještě nejde o onemocnění. To může nastat uprostřed nějaké krize, např. při úmrtí blízkého člověka se může rozvinout nějaká úzkostná porucha či deprese.

MÝTY A STIGMATIZACE

O duševních onemocněních panuje ve společnosti řada mýtů, které napomáhají stigmatizaci a tomu, že se řada lidí bojí přiznat, že si něčím prochází, a vyhledat pomoc.

Doporučujeme se podívat na toto krátké video:

MÝTY A STIGMATIZACE

Mýtus 1:

Lidé s duševním onemocněním bývají nebezpeční.

- **Ve skutečnosti je větší pravděpodobnost, že se duševně nemocný člověk stane obětí trestného činu než jeho pachatelem.**

Mýtus 2:

Jednou nemocný - vždy nemocný.

- **Často se mluví o rozdělení na třetiny – třetina lidí se úplně uzdraví, třetina se s duševním onemocněním naučí žít v rámci svých možností a třetina je chronicky nemocná, někdy i celý život.**

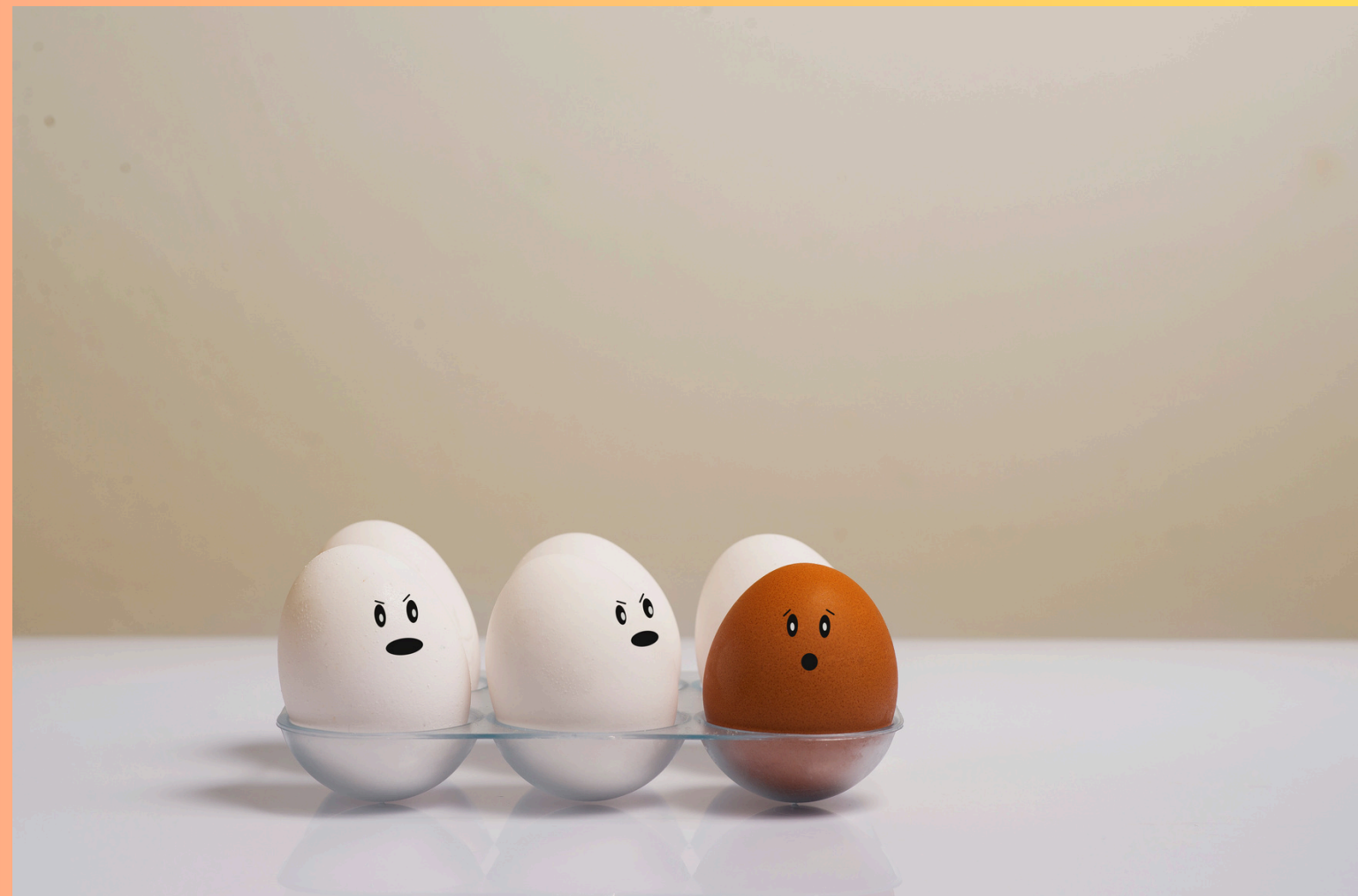
Mýtus 3:

Lidé trpící schizofrenií mají rozdvojenou osobnost.

- **Lidé se schizofrenií mohou mít období, kdy se chovají a myslí jinak, většinou v průběhu psychotické epizody, kdy mají bludy a halucinace. Jsou to ale stále oni.**

A mnoho dalších...

Součástí práce PPC je i destigmatizace duševních onemocnění v širší společnosti. Jde o zvyšování povědomí a edukaci, ale i o odstraňování zjednodušujících a poškozujících nálepek (např. blázen). O lidech s duševním onemocněním nemluvíme jako o diagnózách („Hele, to je ten schizofrenik.“), ale používáme označení člověk se schizofrenií atp.

KONKRÉTNÍ KATEGORIE DUŠEVNÍCH ONEMOCNĚNÍ

V další části tohoto modulu bude tvým úkolem podívat se na delší výukové video o psychiatrickém minimu.

Na dalším slajdu najdeš další odborné zdroje, o které se můžeš opřít, když ti tyto materiály nebudou stačit.

Měj na paměti, že duševní onemocnění jsou spíše jen souhrn nějakých typických příznaků a každý člověk může trpět jinými příznaky. Koordinátorka ti k tvému klientovi a k projevům duševního onemocnění řekne více.

DALŠÍ ZDROJE

Opatruj.se

- <https://www.opatruj.se/informuj-se>

Nevypušť duši

- <https://nevypustdusi.cz/>

Knihy:

- **Johann Hari – Ztracená spojení**

O příčinách deprese a významu mezilidských vztahů.

Přístupné, čtivé, s osobním příběhem

- **Bessel van der Kolk – Tělo sčítá rány (The Body Keeps the Score)**

O traumatu a jeho vlivu na tělo a mysl. Vhodné i pro starší teenagery a dospělé.

Podcasty:

- **Psycholožky v županu**

Neformální, ale odborně podložené rozhovory o psychologii, vztazích a duševním zdraví.

Děkujeme za pozornost

Vzhůru do samostudia!

Informací bude hodně, ale bude to stát za to.
Nezapomeňte samostudium proložit pauzou.

Na viděnou u dalšího modulu!

Použité zdroje obrázků: canva.com

Licence: Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

